

Redaktørens forord

Om lidt er sommeren over os. Vi har ryddet op på kontoret, slukket for computeren, slået græsset, pakket kufferten, og overvundet det rituelle ægteskabelige skænderi om bagagerummets begrænsede omfang. Vi drager ud i det klimatisk lunefulde Sommerdanmark eller til mere træfsikre sydlige himmelstrøg; efterlader stress og travlhed bag os, glemmer snart hvorfor arbejdslivet forekommer så afgørende betydningsfuldt for os; og indtræder i stedet i et flow, der gør dagligdagens små beslutninger til de væsentlige: Skal vi bade før eller efter morgenmaden? Er det i formiddag eller eftermiddag, at vi drager på museum? Skal den fristende krimi læses før eller efter det spændende stykke faglitteratur, som vi har taget med, fordi der aldrig blev tid til at læse det, dengang i hverdagslivets trummerum?

Dansk Sociologi vejer ca. 300 gram og er således nem at smugle med i en kuffert, der ellers måtte blive overvåget af en nidkær ægtefælle. I dette sommernummer byder vi på en variation af sociologiske temaer:

Er staten en tegneseriefigur? Det provokerende spørgsmål stiller *Niels Åkerstrøm Andersen* i artiklen: "Hvem er Yum-Yum? – Tegneseriestaten i svøb", der er en analyse af en sundhedskampagne rettet mod socialt udsatte familie og initieret af to statslige myndigheder, Fødevarestyrelsen og Sundhedsstyrelsen. Åkerstrøm piller minutiøst kampagnen fra hinanden og demonstrerer gennem sin analyse, hvordan den hverken rigtig vil vedkende sig at være en kampagne eller et styringsinstrument. Derimod bruger den legen som et medie til at liste budskaberne ind hos målgruppen for at undgå at vække modstand. Resultatet af sådan en praksis, konkluderer forfatteren, er, at staten (der jo burde fremstå myndig) kommer til at fremstille sig selv som det modsatte: lidet myndig.

Trond Beldo Klausen forsker i social mobilitet og reproduktion og fokuserer i sin analyse på eliten. Klausen præsenterer resultater fra en undersøgelse af, om der er sammenhæng mellem social oprindelse og indkomstforhold blandt kandidaterne fra fire eliteuddannelser: jura, erhvervsøkonomi, ingeniørvidenskab og medicin. Analysen viser, at betydningen af den sociale oprindelse

er stærkest, hvis man er jurist – og mand! En mandlig jurist, der kommer fra de øverste klasser tjener 12-17 procent mere om året end en mandlig jurist, der hidrører fra en arbejderfamilie. Gennem en erhvervskarriere beløber det sig til en forskel på omkring 4 millioner kroner. Som forfatteren lakonisk konstaterer: En stor forskel, når man tager i betragtning, at det drejer sig om personer med identisk uddannelse.

Vi har – finanskrisen til trods – været vidner til en meget levedygtig global kapitalisme, der har vist sin dynamik ved eksplosivt at udbrede en vareliggørelse af alle former for aktiviteter til alle dele af samfundet og hele kloden. I artiklen "Marx og det moderne arbejdsliv" undersøger *Finn Hansson* om marxistisk teori er en brugbar begrebsramme til at forstå de modsætninger og problemer, som den nye kapitalisme skaber for moderne lønarbejdere. Hansson argumenter for, at netop de marxistiske nøglebegreber om vare- og værdiform kan være værdifulde, fordi de kan anvendes til at fastholde nogle helt afgørende kritiske og centrale spørgsmål om, hvordan kapitalismen ikke kun strukturerer produktionsprocessen, men også trænger dybt ind i vores private liv.

Den sidste artikel i dette nummer er skrevet af forfatterkollektivet *Kristina Grünenberg, Hanne Kjærgaard Walker og Jakob Skov Knudsen*. Genstandsfeltet for denne analyse er et relativt nyt fænomen, Mindfulness Based Stress Reduction, som er en meditationsform, der er blevet populær både i virksomheder og blandt individer, der er optaget af selvudvikling. Forfatterne har udført et feltarbejde blandt brugerne af dette meditationsprogram og rapporterer i artiklen, hvordan programmet bliver fremstillet som et svar på nogle af udfordringer, som det senmoderne, fortravlede karrieremenneske føler sig stillet overfor: Både søgen efter autenticitet og et krav om effektivisering.

Ud over de nævnte artikler bringer vi også et essay af *Kristoffer Kropp og Anders Blok*, der rapporterer om de problemstillinger og spændingsfelter, de oplevede udspille sig mellem grupperinger af verdens sociologer, da ISA-konferencen "Facing an Unequal World" blev afholdt i marts 2009. *Yvonne Mørck* bidrager til nummeret med et review-essay, der tager afsæt i og elaborerer videre på de britiske local-community-studies. Endelig bringer vi som vanligt et antal anmeldelser af ny sociologisk litteratur.

Sommerferielæsning er som nævnt et rum, som indbyder til at forfølge de interesser, som hverdagen ikke tillader tid til, eller hvor man kan opdyrke nye områder. For mange af os er ferien imidlertid også uløseligt forbundet med mængder af skønlitteratur. Sidste sommer tilbragte jeg nogle intensive dage sammen med Siri Hustvedt. Hendes roman *En amerikaners lidelser* handler om en mandlig psykiater, der prøver at finde sig til rette med sig selv og fortiden efter faderens død. Det moderne menneskes higen efter at etablere en sammenhængende identitet og selvbiografi, som man vil sige på sociologisk, er fremragende beskrevet. Måske endnu mere betagende end selve handlingen er sproget. Så skarpt og indholdsmættet. Desværre, må jeg sige, bidrog ro-

manen også – ufrivilligt, naturligvis – til at udstille begrænsningerne ved de værktøjer, som vi sociologer har til rådighed, når vi afdækker og analyserer rationalerne i det mellem menneskelige samspil. Som når forfatteren fx lader sin hovedperson konstatere:

Jeg ved, at ord ofte betyder mindre end det tonefald, hvori de bliver sagt. Der er musik i dialog, gådefulde harmonier og dissonanser, der vibrerer i kroppen som en stemmegaffel.

Eller når Hustvedt på få linjer evner at gribe essensen i et så komplekst socialt fænomen som forældreomsorg ved at lade et barn blive udsat for en alvorlig faldulykke, der efterlader omsorgsgiverne i et tidløst vakuum:

Og således vågede vi alle i et uhyggeligt hjørne af nutiden, et tidsinterval drænet for al betydning udover, at det svævede mellem et barns fald og et fremtidigt øjeblik, hvor vi ville få besked.

Og sådan er romanen fyldt med passager, som man føler trang til at klippe ud og gemme for siden at kunne tage frem og dvæle ved, når vintermørket falder på.

På redaktionens vegne ønsker jeg alle vores læsere rigtig god sommer og læselyst.

Mai Heide Ottosen